

LARes

*Lowlands
Archaeological
Research
Service*

Zwijndrecht site Borealis, Project AntCo Semicon (Project BP4586).
Archeologienota

E.N.A. Heirbaut
C. Beckers

Colofon

Titel: Zwijndrecht site Borealis, Project AntCo Semicon (Project BP4586). Archeologienota.

Auteur: Elly N.A. Heirbaut & Christine Beckers

Grafische illustraties/GIS: Elly N.A. Heirbaut

Rapportnummer: LAReS-rapport 308

Projectleider/ veldwerkleider: Elly N.A. Heirbaut

Uitvoerder: LAReS, Lowlands Archaeological Research Service

Vestiging: Rozenlaan 15, 2980 Halle-Zoersel

Publicatiedatum: juni 2020

Publicatieplaats: Halle-Zoersel

Illustratieverantwoording voorblad: Erfgoedbank Waasland, inv. nr. PCPZ20141121_025.

© LAReS bvba. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier dan ook.

LAReS bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

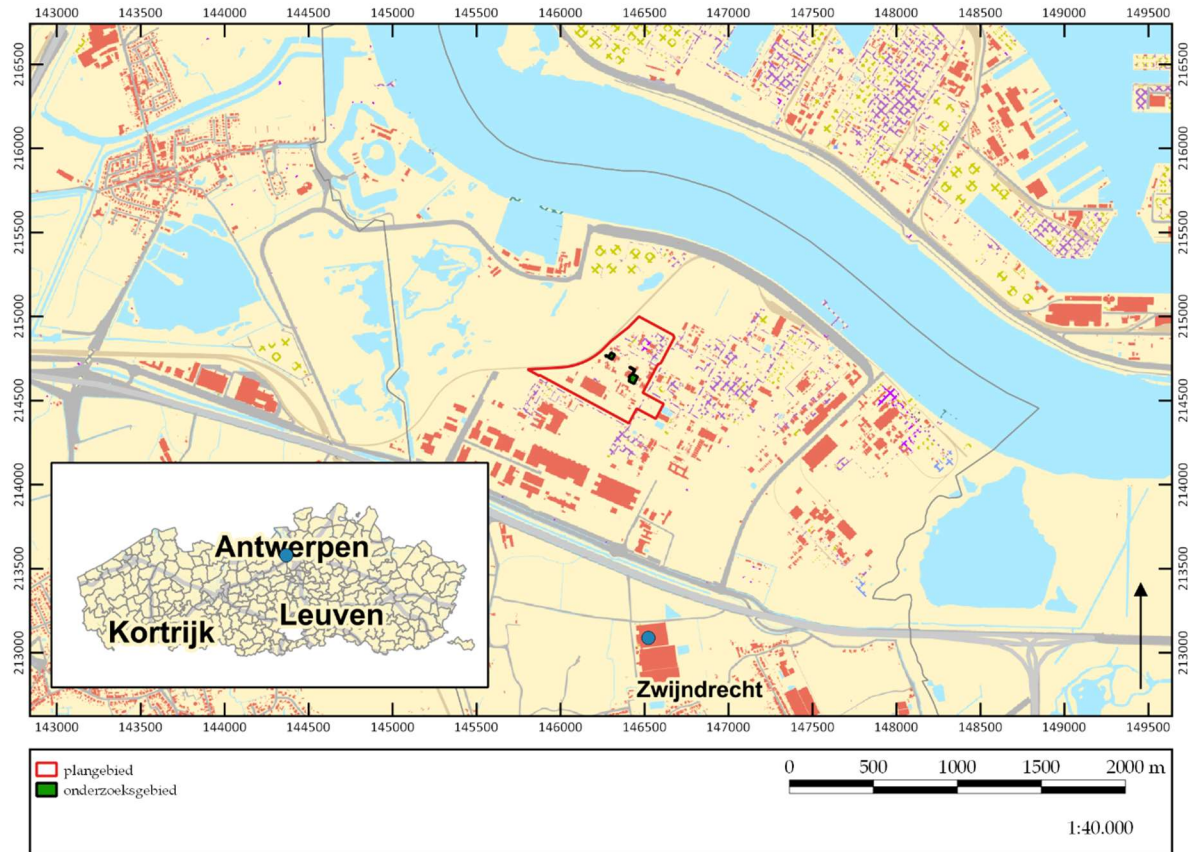
Deel II. Programma van Maatregelen

Inhoudsopgave

1 INLEIDING	4
1.1 RANDVOORWAARDEN	4
1.2 TECHNISCHE FICHE/ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	5
2 VRAAGSTELLINGEN	6
3 SAMENVATTING VAN DE RESULTATEN VAN DE BUREAUSTUDIE	7

1 Inleiding

Het plangebied is gelegen langs de Schelde in het noorden van de gemeente Zwijndrecht, in de haven van Antwerpen op Linkeroever. Het is gelegen in een industriezone en is in gebruik door chemiebedrijf Borealis N.V. Het omvat vijf kadastrale percelen en heeft een oppervlakte van 237.432 m². Binnen het plangebied zullen enkele locaties ontwikkeld gaan worden.

Figuur 1. Kadasterkaart met aanduiding onderzoeksgebied.

©LARES

1.1 Randvoorwaarden

Op dit project zijn geen randvoorwaarden van toepassing.

1.2 Technische fiche/administratieve gegevens

Naam site	Site Borealis, Zwijndrecht	
Ligging	2070 Zwijndrecht, Nieuwe Weg 1, Haven (prov. Antwerpen)	
Kadastrale gegevens	ZWIJNDRECHT, 1 ^e AFD/ZWIJNDRECHT, sectie H, perceel 0262/00M000, 0019/00D000, 0174/00M002, 0174/00L002, 0174/00S000	
Bounding Box	X	Y
	146467.026	214999.471
	146613.027	214479.669
	146406.866	214364.342
	145803.124	214684.641
Onderzoek	Archeologisch en geschiedkundig bureauonderzoek	
Projectcode	2020D19	
Uitvoerders/actoren	Elly N.A. Heirbaut, LAReS Christine Beckers	
Erkend archeoloog	Elly N.A. Heirbaut: OE/ERK/Archeoloog/2016/00162	
Nummer wettelijk depot	Niet van toepassing	
Termijn	april 2020	
Geplande ingreep	bouw van drie nieuwe bijgebouwen en een draagconstructie voor een pijpleiding	
Oppervlakte site INEOS	ca. 237.432 m ²	
Oppervlakte deelplangebied	ca. 7.000 m ²	
Geldende wetgeving en voorwaarden	Het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014. De nota werd opgesteld overeenkomstig de Code van Goede Praktijk. De totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft, bedraagt 5.000m ² of meer, zoals bepaald in artikel 5.4 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.	
Randvoorwaarden	zie par. 1.1.	
Doelstelling	Het doel van deze archeologienota is om via de tot op heden beschikbare bronnen (bureauonderzoek) na te gaan wat het archeologische potentieel van het projectgebied is, wat de mogelijke bedreigingen zijn voor het eventueel aanwezige bodemarchief, en hoe hiermee dient omgegaan te worden.	
Thesaurus	Archeologienota, bureauonderzoek, assessment	

2 Vraagstellingen

In het kader van dit bureauonderzoek zijn van tevoren enkele vragen geformuleerd waarop het onderzoek antwoord trachtte te vinden.

1. Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische en cultuurhistorische potentieel van het terrein?
2. Welke archeologische sites zijn bekend in of nabij het projectgebied?
3. Wat is de landschapshistoriek/evolutie in gebruik van het terrein?
4. Wat is de impact van de geplande werken?
5. Levert het huidige bronnenmateriaal voldoende informatie op of is er aanvullend vooronderzoek (al dan niet met ingreep in de bodem) nodig? In het laatste geval: welke methode levert het meeste informatie op? Welke onderzoeksstrategie moet toegepast worden in het uitgesteld traject?

3 Samenvatting van de resultaten van de bureaustudie

Om in te kunnen schatten wat het archeologisch en cultuurhistorisch potentieel van het plangebied is, zijn de historische kaarten, de bodem- en geo(morfo)logische kaarten, en luchtfoto's bekeken en zijn verschillende inventarissen (waaronder de CAI) en historische/archeologische bronnen geraadpleegd.

Hieruit is gebleken dat uit de vroegste perioden van onze geschiedenis in de directe omgeving geen archeologische vondsten bekend zijn. Op grotere afstand, ca. 2,5 km ten noorden, ter hoogte van het Albert 2-dok, op het terrein van de fabriek SIBP, is een mesolithische veilletrapezium aangetroffen (CAI ID 105000) en ca. 2,2 km ten zuidwesten van het onderzoeksgebied kwam een neolithisch artefact aan het licht (CAI ID 31845). Het gaat in deze gevallen steeds om geïsoleerde vondsten. Daarnaast zijn er in de omgeving verschillende archeologische en bouwkundige overblijfselen bekend, vooral uit de nieuwe tijd.¹

Uit cartografische bronnen blijkt dat het onderzoeksgebied vanaf de 18^e eeuw intensief in gebruik was voor agrarische doeleinden. Wel werd het gebied ontsloten door enkele wegen maar deze zijn bij het opspuiten en aanleggen van het industriegebied verdwenen; het projectgebied is sinds de tweede helft van de 20^e eeuw dusdanig ingrijpend van aanzicht en functie veranderd, dat het cultuurhistorisch en archeologisch potentieel van het plangebied als zeer beperkt kan worden beschouwd.

Het oorspronkelijk polderlandschap werd ter hoogte van het onderzoeksgebied vanaf de jaren 1970 opgehoogd van tussen 1 en 2 m TAW naar 8 m TAW. Onder dit pakket opgebrachte grond kan zich nog een intacte bodem bevinden. Uit hoofdstuk 4 is gebleken dat de impact van de geplande werken op de bodem beperkt is. De grondwerken zullen enkel ter hoogte van de funderingspalen het archeologisch niveau bereiken; deze bodemversturende ingrepen zijn echter zeer lokaal en klein in doorsnede.

De confrontatie tussen de toekomstige werken en de beschikbare landschappelijke gegevens toont aan dat de funderingspalen voor de nieuwe industriële constructies over een zeer beperkte oppervlakte verstoringen kunnen veroorzaken aan eventueel op een diepte van tussen 5 en 7 m onder het maaiveld aanwezig archeologisch erfgoed. Verder onderzoek van het terrein in het kader van de toekomstige werken zal niet leiden tot nuttige kenniswinst gezien de grote diepte waarop het archeologisch relevant niveau verwacht wordt en de beperkte oppervlakte van de geplande bodemingrepen die dit niveau bereiken.

In het licht van deze conclusie is de aanbeveling geen verder aanvullend archeologisch onderzoek uit te voeren en het gebied voor de aangevraagde ontwikkeling vrij te geven.

¹ Er zal hier geen herhaling van het voorgaande hoofdstuk plaatsvinden, het volstaat te verwijzen naar paragraaf 5.6 voor een overzicht van de archeologische en cultuurhistorische waarden in en rondom het plangebied.